

572 /
1973/2

ՀԱՅԿԵՏՆԵՐԻ
ՅԵՆՈՒՄՈՒԹՅՈՒՆ

1973 ՅՅՅԱԼՆԵՄ N8

ՀԵՏԵՐ

სოფელი

მამა მამაკაცი

სოფელშია კახუნა
ბგერ, მთელი წაფხული...
მანამ ქუდი აჩუქა,
შავი ქუდი—კახური.
არ იშორებს წუთითაც,
შინ და გარეთ ახურავს,
კახაც თანატოლებთან
უნას უქცევს კახურად.

ნახირს მწეპსაჲს,
ჭიდაობს,
მდინარეში სელაობს.
გახარდა ორ თვეში
ბიჭი თითისხელაო.
შეიყვანა სოფელმა,
შეუყვანდა სოფელი.
მხეში ისე გაძავდა,
ველარ იცნობს მშობელი.

ნახტი ზურაბ ლავანისი

ხომალდი

ვლადიმერ ასლაპიანიძე

მანანა ტაშისკარში ისვენებს. ისა და მამა ხშირად მტკვრის პირას სეირნობენ, კრეფენ ყვავილებს. ან მწვანე მოლზე წამოგორდებიან ხოლმე და მდინარის პირას მოფარფატე თეთრ პეპლებს უყურებენ.

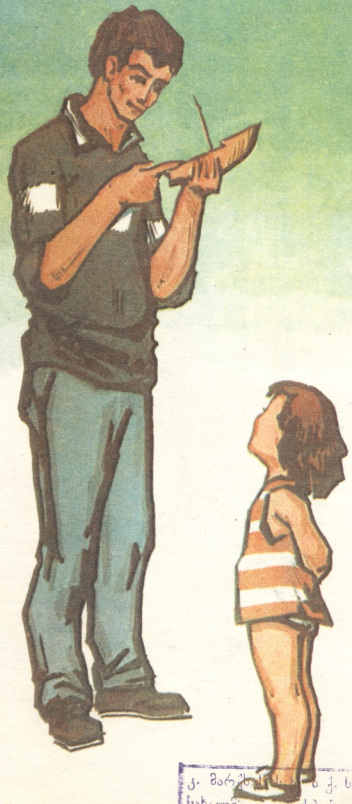
ერთ დღეს, მდინარის პირას, მამამ ხის ნაფოტი იპოვა. ჯიბიდან დანა ამოიღო და თლა დაიწყო.

- რას აკეთებ, მამიკო?—ჰკითხა მანანამ.
- ხომალდს!
- გაცურდება?
- გაცურდება და, იცი, როგორ? თუ გზაზე არავინ დაიჭირა, თბილისში ჩავა.
- თუ თბილისში არ დაიჭირეს?
- მაშინ რუსთავსაც ესტუმრება.
- რუსთავშიც რომ არ დაიჭირონ?
- თუ რუსთავშიც ხელი არ ახლეს, ივლის, ივლის და კასპიის ზღვაში შეცურდება.

— მერე, მერე?
— მერე? მერე ზღვაში დიდი ქარიშხლები იცის, თუ ჩვენი ხომალდი ქარიშხალს გადაურჩა, ნამდვილ გემებთან ერთად იცურებს.

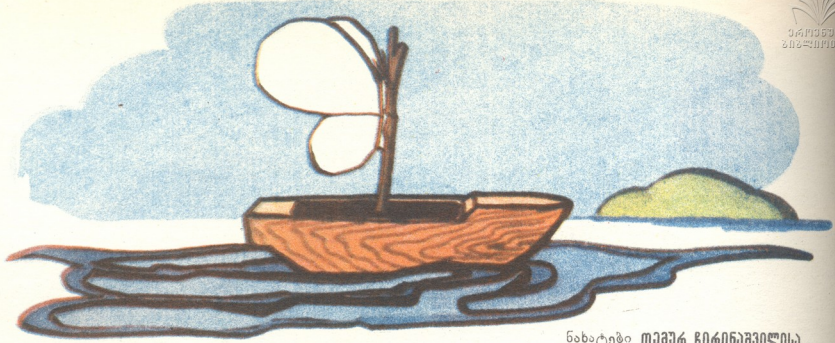
— მაშ, აბა, ჩქარა გამოთალე ხომალდი!—ველარ ითმენდა მანანა და მამას აჩქარებდა. მამა კი, არ ჩქარობდა, დანას დინჯად ატრიალებდა, ნაფოტი იმდენ ხანს თალა, სანამ პაწაწინა ხომალდად არ აქცია. ამ ხომალდს, ნამდვილივით, ანძაც ამშვენებდა.

— აფრა რომ არა აქვს, როგორ გაცურდება?—იკითხა მანანამ.

12.143

კ. მარტოვილი, კ. სსრ
საბჭოთაო რ. სპეც. დიგ.
ბილიკაძე

ნახატები თეიმურაზ ჩინჩინაშვილისა

— წყალი უაფროდაც გაიტაცებს ჩვენს ხომალდს!—თქვა მამამ და ხომალდი მდინარის ტალღებში შეაცურა. პირველმა ტალღამ ხომალდი ციბრუტივით დაატრიალა, მეორე ტალღამ ცერად გააცურა, მესამე ტალღამ ზურგზე მოიგდო და ჰერი!—გაუღვა ხომალდი გზას.

ამ დროს მდინარის ნაპირზე მოფარფატე პეპლების გუნდიდან ერთი დიდი, თეთრი პე-

პელა ხომალდს ადევნა და ანძაზე მისაკუბდა. ვეც შენი ხომალდი, მანანა!—ხარხარებდა მამა.

— აფრიანი ხომალდი, აფრიანი ხომალდი!—უვიროდა გახარებული გოგონა და ხომალდს ხტუნვა-ხტუნვით მისდევდა ნაპირნაპირ. მალე ცელქმა ტალღებმა ხომალდი შორს გაიტაცა.

ვინ იცის, მტკვარმა იქნებ მართლაც კასპის ზღვაში ჩაიტანა ხომალდი.

გალეფონი ულრან გყაუი

ნახატები სოფიო კინწარაშვილისა

ნოლა შაბანაძე

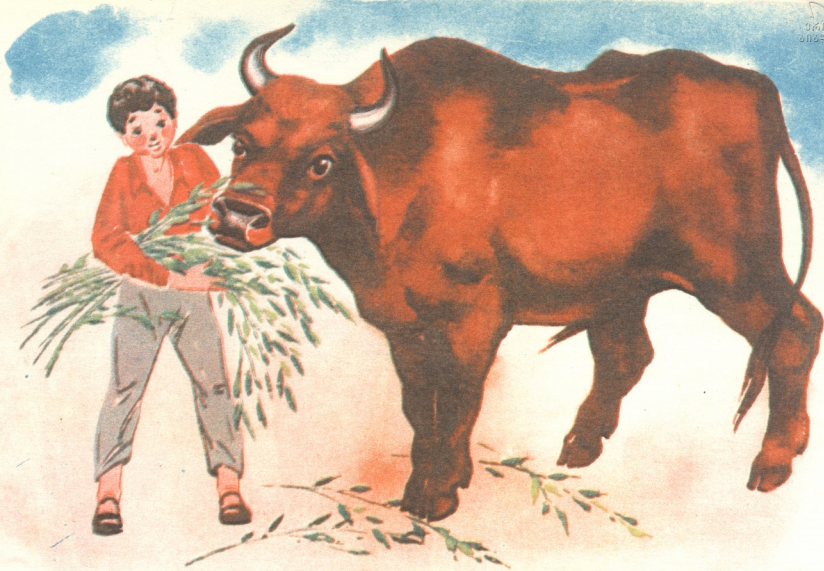
სპილომ დათვი მოიწვია,
დათვმა—კვერნა, კვერნამ—ლორი,
ლორმა—ციყვი, ციყვმა—მელა,
კურდღელი და ნიამორი.
ნიამორმა—ირემი და
ჯიხვი—კლდიდან კლდეზე მხტომი.
მედიდურად, თავაწვევით
გამობრძანდა მეფე—ლომი.
ტურა წყალში გატყაბუნდა,
მოუნახა დეღეს ფონი.
დაადგინეს: ულრან ტყეში
გაიყვანონ ტელეფონი.
ლორმა დინგით ამოთხარა
ბევრი ორმო, ორმო ბევრი,
მელამ კუდით ამოგავა
ორმოების მიწა-მტვერი.

სპილო დიდ ხეს დაეკვრა,
 მაღალსა და ტანლატანას,
 ძირიანად ამოავლო,
 ერთ წუთსაც არ დახანა.
 ხეს წაქცევაც არ აცალეს
 და ფოთლები გააცალეს:
 ნიამორმა, ჯიხვმა, კვერნამ,
 ირემმა და ყურცანცარამ.
 ლომმა კბილით, ბასრი კბილით
 ხეს ტოტებიც გააცალა.
 ასე ერთად გაამზადეს
 ბევრი ბოძი ტანლატანა.
 მძლავრმა სპილომ ყველა ბოძი
 ორმოვებთან მიიტანა.
 დათუნაც მიეხმარა,
 დაამაგრეს ბოძი ყველა.
 ბოძზე მარდალ ახტა კვერნა,
 ციყყუნიაც მიეშველა.
 ბოძს მავთული გამოაბეს
 და გაჭიმეს მარჯვედ, მარდალ,
 ახმიანდა ტელეფონი,
 ტელეფონი ახმიანდა!

მონადირე თუ გამოჩნდა,
 უღრანმა ტყეშ იცის ხელად:
 ნიამორი ჯიხვს ურეკავს,
 ჯიხვი—ირემს, ლომს და მელას,
 მელა—სპილოს, სპილო—კვერნას,
 კვერნა—კურდღელს, ღორს და ტურას,
 ტურა—დომბას, დომბა—ყირაფს,
 ყირაფი—ციყვს თავკანტურას.
 ბუნაგებში, სოროებში
 იმალება ფხიზლად ყველა,
 მონადირე ნადირს ვერ კლავს,
 დარდიანობს, ბრაზობს, ლეღავს.

ულრან ტყეში მინც ისევ
 ტელეფონის წკრილით,
 ხუმრობენ და საუბრობენ,
 აღერა თუ გვიანია.
 აცნობებენ ერთმანეთსა:
 ახლოსაა, თუ შორს არი,—
 უკეთესი საძოვარი,
 საკბილო და საშოვარი.
 სად ღელეა, სად წყაროა,
 სად მდელი და სად კლდე-გორა...
 აღიღებენ იმ ბრძენს, ვინაც
 ტელეფონი მოიგონა.

ლომა

აპაჩი პართოლუვა

ნახატი მახანან ბაღდასაძისა

მიტომ მინდორში თამაშით გული რომ იჯერა, სხვადასხვა ფერის ყვავილები დაკრიფა და შინისაკენ გამობრუნდა. ლედზე გასასვლელ საცაღფუხო ხიდს რომ მიუახლოვდა, გზის პირად ხარი ლომა დაინახა, რომელიც ხის მაღალ ტოტებს ეპოტინებოდა. ხარი უღლიდან ახლად გამოეშვათ და ეტყობოდა ძლიერ მოშიგბული იყო. მიტოს ხარი შეებრადა, ლედს ნაპირ-ნაპირ ჩაუყვავა, ტირიფის ხეზე ავიდა, დაამტვრია ბლომად რუოები და ჩამოყარა დაბლა. მერე ძირს ჩამოვიდა, მოაგროვა, შეკრა და ლომასაკენ გაემართა. ბიჭი რამდენიმე ნაბიჯით რომ მიუახლოვდა ხარს, ლომამ თავი აიღო, ფოთლების დანახვაზე დიდრძნი თვალბრი გაუბრწყინდა და მაშინვე ბიჭისკენ გამოექანა.

მიტოს შეეშინდა, იფიქრა, ჩემკენ სამტროდ გამოეშურაო, კონა იღლიაში ამოიჩარა და გაიქცა.

გარბის მიტო და მისდევს ლომა.

ამ დროს საიდანღაც მოხუცი სარდიონი გამოჩნდა. ხარმა სარდიონის დანახვაზე ბიჭს თავი მიანება და უკან გაბრუნდა.

შეშინებული მიტო ატირდა და სარდიონს შესჩივდა:

— პაპა, რა უმადური ხარი ყოფილა ლომა, მე ტირიფის ფოთლები მიხლოდა მისთვის მიმეტანა, ის კი გაბრაზებული ჩემკენ გამოეშურა.

— არა, შვილი, ლომა შენ არაფერს გერჩის, — უთხრა ბიჭს სარდიონმა.

— მაშ, რად დამეფენა, — ზღუქუნით წარმოთქვა მიტომ.

— აბა, უჩვენე კონა და გასძახე; ლომა, მოდი აქა-თქო.

მიტო დამშვიდდა, კონა ხედში აიღო და შეათამაშა.

— მო, ლომა, მო, — გასძახა ხარს.

ხარი იმწამსვე გამოიქცა, მივიდა მიტოსთან და ფოთლებს მაღიანად დაუწყო ჭამა.

ახლა მიტოს აღარ ეშინოდა ლომასი, იგდა მის გვერდით და რქებზე მოფერებით ხედებს ავებდა.

ლომა მაღიანად შექცეოდა საქმელს და გაკვირვებული ფიქრობდა: რა უცნაური ბიჭი ყოფილა მიტო, თუ ასე გულით ემეტებოდა ჩემთვის საქმელი, წელან რალაზე გამირბოდა.

ქოთილა

უზანია ბაღია

ნახატები ელზარ ამოქაძისა

ყველაზე უფრო ქოთილას ჯაჯლანას ეზო ჰქონდა ამოჩემებული, სულ ერთთავად იქ იყო. ჯაჯლანასაც ისე არავინ ეჯავრებოდა, როგორც ფეფოს ქოთილა.

აღებოდა ჯაჯლანა დილაადრიანად, ქოთილებს მიათვლიერ-მოათვლიერებდა, ქოთილას რომ ვერ ნახავდა, გაუხარდებოდა. გამოიტანდა სახლიდან სიმინდს და დაუყრიდა. დაუყრიდა და ქოთილაც გაჩნდებოდა. მისწინ მოსწევდა ქათამებს, შუაში ჩაღებოდა და სიმინდს გამალეხვით დაუწყებდა კენკვას.

— აქმა, შე სავერანე! — აჯაჯლანდებოდა ჯაჯლანა და მოაჯირს აუტეხდა რახუნს. ყურსაც არ იბერტყავდა ქოთილა, ჯაჯლანა კი ბრაზობდა, ერთხელაც გამწარებულმა სახრეს დაავლო ხელი და კიბე ჩამოირბინა.

— აქმა, აქმა! — ქოთილა ადვილიდან არ იძვრის, — ამას დამიხედე, როგორ გამოიჯიუტდა, შენ თუ თავი არ მოგძალილო, მაშ მე სანდრუა არ ვიყო, — დამუქრა ჯაჯლანა და სახრე პავრში აათამაშა, ქოთილას რომ მიუახლოვდა, სახრე მოიქნია, მამალი ახტა და იქვე ოწინარზე შეხტა.

— წყალი არ გამიბინძურო! — ახლა ამაზე აყვირდა ჯაჯლანა, ისევ მოუქნია სახრე, ქოთილამ კი ოწინარიდან ისკუპა და ბაღჩაში გადაფრინდა.

— გამარგლოლ ხახვს გამოთვლავს ეგ ოხერი! — მთლად შეიშალა ჯაჯლანა, სიბრაზისაგან კისრის ძარღვები დაეჭიმა და ჰარხალივით გაწითლდა. მოთმინებებიან გამოსული სახლში შევიარდა, თოფი გამოიტანა და ქოთილას დაუმინჯა. ქოთილა თითქოს მიუხეველაო, ღობეზე შეფრინდა და იქიდან თავის ეზოში გადაფრინდა.

— ჰე, დავლახვროს ეშმაკმა! — ჩაილაპარაკა ჯაჯლანამ და თოფი ძირს დაუშვა, — ანდე, აქედან დამეკარგე, შენც იტყვი ძაღლი ვარო, — ფეხი წაჰკრა წარბას, რომელიც იქვე ხის ძირას წამოწოლილიყო. მერე ღობეს დაუწყო თვლიერება.

— რამდენჯერ შევეუთვალე ფეფოს, ქედანას პირით, დაამწყვდე, ეგ შენი გასავერანებელი მამალი, თორემ მოგიკლავ და კარზე მოგივლებ-მეთქი, გაიგო?

მერე მხართემოზე წამოწოლილ წარბას მიუბრუნდა და დასქვიცლა:

— ეს ქოთილაა თუ რაღაც ეშმაკია, ჩემს ეზოში თუ კიდევ დავინახე, იცოდე, მაგ ყურებს ძირში დაგაკრი! — ერთხელ კიდევ შეათვლიერა ეზო და სახლში შევიდა.

ცოტა ხნის შემდეგ, პურით ხელში, ეზოში გამოვიდა და ხის ძირას სკამზე ჩამოჯდა.

წარბამ რომ პური დაინახა, ახლო მიუცუცქდა პატრონს. ჯაჯლანამ ზედაც არ შეხედა; წარბამ დრუნჩი მოილოკა და ნერწყვი ჩაყლაპა. ბოლოს ვეღარ მოითმინა და წმუტუნის დაიწყო.

— შენ რა ქამის ღირსი ხარ, მშვიერი უნდა მოკვდე, — თქვა ჯაჯლანამ და პურს მადიანად უკბინა: წარბა არ ეშვებოდა, ფეხქვეშ უგორდებოდა, ელაქუცებოდა. ჯაჯლანამ, როგორც იქნა, ლუქმა გადაუფლო.

— ჰა, ხეთქე, — წარბა პურს დასწვდა და სწრაფად გადასასწავა, — შენ რომ კარგი ძაღლი იყო, ქოთილა ასე არ გავგამწარებდა. — ამის თქმა იყო და ქოთილაც შემოჯდა ღობეში.

დათუნია

ქ. მოგივაჰილი

იღრიჯება დათუნია,
ლამისაა ატირდეს.
— ოღონდ კბილი არ მტკიოდეს,
სხვა რაც უნდა ამტკიოდეს!—

დატრიალდა დედა, მამა,
ნათლიდედა, ნათლიმამა.

წაიყვანეს ბურღლუნია
ყბაშეხვეულ-გათოკილი,
დააბრძანეს ექიმთან და,
მოურჩინეს დათოს კბილი!

ერთი კვირაც არ გასულა...
ბელი ლამის ატირდეს:
— ოღონდ ყური არ მტკიოდეს,
სხვა რაც უნდა ამტკიოდეს!—

დატრიალდა დედა, მამა,
ნათლიდედა, ნათლიმამა,
ყური უნდა მოურჩინონ,
რას იზამენ სხვას,
ყურაკრული დათუნია .
გაუყენეს გზას...

მოურჩინეს ყური დათოს,
ექიმს ჯანი მიემატოს.

არ გასულა შაბათ-კვირა,
დრუნჩა გორაკს თავდაყირა:
— ვაი... ცხვირი გამისივდა,
ლამისაა ავტირდე,
ოღონდ ცხვირი არ მტკიოდეს,
სხვა რაც უნდა ამტკიოდეს!—

დატრიალდა დედა, მამა,
ნათლიდედა, ნათლიმამა.
ცხვირი უნდა მოურჩინონ,
რას იზამენ სხვას,
ცხვირაკრული დათუნია
გაუყენეს გზას!

მოურჩინეს ცხვირი დათოს.
ექიმს ჯანი მიემატოს!

უხარია დედას, მამას,
ნათლიდედას, ნათლიმამას,
ჯანმრთელად ჰყავთ დათო,—
კარგი დაგემართოთ.

დედამ უთხრა:—დაიხსომე,
ჩემო თაფლიპარია,
ყური, ცხვირი, რაც შენია,
ყველა სატკივარია!
ჭკუილ უნდა იყო, შვილო,
აგრემც გაგიხარია!

ბრიყვი ფისო

— რატომ კნავი კატუნია?
— თაგუნია მამაბრაზა,
გაგეკიდე, შინ შემასწრო,
ყველა კარი გადარაზა.

სად ჩაძვერი, ვაჰბატონო,
გამობრძანდი გარეთ, ღლაპო,
შენი უღვაშეზიანად
ცოცხლად უნდა გადაგყლაპო!

— წამო, თავი დაანებე...
— არ წამოვალ დედი, არა..
რაც გუშინწინ ვაბატეი,
მაგისათვის ისიც კმარა.

გადამირბენს, გადმომირბენს,
დაცუნცულეებს ცხვირწინ განგებ,
ვერ ისწავლის ჭკუას, ვიდრე
ამ ბრჭყალზე არ წამოვაგებ!

გულმოსული ფისუნია
დღე და ღამე ახლაც იქ ზის,
ქურდ-ზაცაცას ლოდინშია,
იცდის, იცდის, იცდის, იცდის.

წრუწუნა კი სხვა ხერგლიდან
ფისოს უცქერს, იგუდება,
როცა უნდა, გარეთ გადის,—
როცა უნდა, შინ ბრუნდება!

პრაქვეულაბრივი თვალები

ლაიონ ჯაპანიზმილი

ნახატები ზაპრ ლინასძისა

ზღაპარი

იყო და არა იყო რა, ღვთის უყეთესი რა იქნებოდა. ერთ ჩვეულებრივ ქალაქში ერთი ჩვეულებრივი კაცი ცხოვრობდა; არც ხელფეხი აკლდა, არც თვალი, არც ყური, ყველაფერი, როგორც წესი და რიგია, ადგილზე ჰქონდა. სახელიც უფარგოდა, გიორგი ერქვა და მაინც უმაღური იყო ბედისა, სულ მუდამ დაღვრემილი დაიარებოდა. თუკი ამ დაღვრემილობის მიზეზს ჰკითხავდით, გიპასუხებდათ:

— რა მოუტია ღმერთს ჩემთვის ხეირიანი, რომ მხიარულად ვიყო? ზოგს მგლის მუხლი აქვს, ზოგს—არწივის თვალი, ზოგს—ოქროს ხელი და ზოგსაც—ასი ყური. მე კი ყველაფერი ჩვეულებრივი მაქვს, არაფერ-

ში გამოსადეგო,—და ნაღვლიანი განაგრძობდა გზას.

ერთხელ, სიზმარში, გიორგის თეთრწვერა ბერიკაცი გამოეცხადა. ბერიკაცს მხრებზე თეთრი ნაბაღი ესხა, სახეზე კი გულკეთილი ღიმილი უჭრებოდა. გამოეცხადა და, არც რამე უკითხავს, პირდაპირ უთხრა:

— ჩანს, ძალიან შეუწუხებინარ შენს ჩვეულებრივობას, ჩემო გიორგი, რაკი ძილშიც ასე მქმუნვარე და მოწყენილი ხარ. მაშ კარგი! ამიერიდან არაჩვეულებრივი თვალები გექნება და რაც მოგივარა, მოგივარა, მოდი, მე ნუ დამაბრალებო,—უთხრა და გაქრა.

გამოეღვიძა გახარებულ გიორგის და რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, დააჭყიტა, თავისი უკვე არაჩვეულებრივი თვალები, მიიხედ-მოიხედა, მადლაც აიხედა, დაბლაც დაიხედა, მაგრამ რამე იყო და ამიტომ ვერაფერიც ვერ დაინახა. კვლავ ძველებურად დანაღვლიანდა. დიდხანს იტრიალა ლოგინში მოუხევენრად, დიდხანს, ვიდრე სიზმარი არ დაავიწყდა. გათენისისას ძლივს ჩაეძინა და, დილას, როცა ხელმოგორედ გამოეღვიძა,—ჰოი, საოცრებაე!—დაუჯერებელი რამ დაინახა: ხელუხლებლად იდგა ოთახში ყველაფერი—კამე-

ბიცი, მაგიდებიც, კარადებიც! თვითონ ოთახი
კი აღარსად ჩანდა, კედლები გამქრალიყო.

აი, საწოლის გვერდით ვიღაც უცხო ქალ-
მა ჩაიარა, ისე ახლოს, რომ გიორგის შერ-
ცხვა და ძილში უცაბედად გადახდილი საბა-
ნი სწრაფად გაისწორა. იქვე ახლოს მეგზო-
ვმ ტროტუარის ხვეტა დაიწყო და თავისი
ვევებერთელა ცოცხით ხმელი ფოთლები და
მტვერი კინაღამ გიორგის არ შეაყარა; ორიო-
დე ნაბიჯის მოშორებით სანაგვე მანქანა გა-
ჩერდა და მის გარშემო ქალებმა ერთი ჩოჩ-
ქოლი და ალიაქოთი ასტეხეს...

სირცხვილისაგან მუშტისოდენად მოკუნ-
ტული გიორგი განძრევასაც ვეღარ ბედავ-
და. იწვა გარინდული და ფიქრობდა, როგორ
მოქცეულიყო. ადგომა ვწადა, მაგრამ ამდენი
უცხო ხალხის თვალწინ როგორ ჩაიცივამ-
და?! კიდეც კარგი, ჯერჯერობით ვერვინ ამჩ-
ნევდა.

ვინ იცის, რამდენ ხანს იწვებოდა ასე გაუნ-
ძრევლად, რომ მის გარშემო ბოლოს და ბო-
ლოს სისწყნარე არ ჩამოვარდნილიყო. რო-
გორც იქნა წავიდა სანაგვე მანქანა და და-
შოშმინებულიმა ქალებმა სახლებს მიაშურეს;
მეგზოვეც თვალს მიეფარა, ქუჩა და ცლი-
ლიყო.

გიორგი სწრაფად წამოხტა ზეზე, სწრაფად
ჩაიცივა, გადაწყიტა მალე გასცლოდა აქაუ-
რობას და თავისი გასაჭირი—კედლების გაქ-
რობის ამბავი,—ვინმესთვის გაენდო. დაუფიქ-
რებლად გაეშურა იქით, საითაც ჯერ კიდევ
გუშინ ოთახიდან ქუჩაში გამავალი კარი ეგუ-
ლებოდა. მერე თავის სისულელეზე თვითონ-
ვე გაეცინა: ამ ოთახს ხომ კედლები აღარ
შქონდა და სულ ერთი არ იყო საიდან გა-
ვიდოდა?! წინ არსად არაფერი ედობებოდა.
გიორგიმ მიმართულემა იცვალა და თამამად
გაემართა ქუჩისაკენ, მაგრამ, დახეთ ახალ

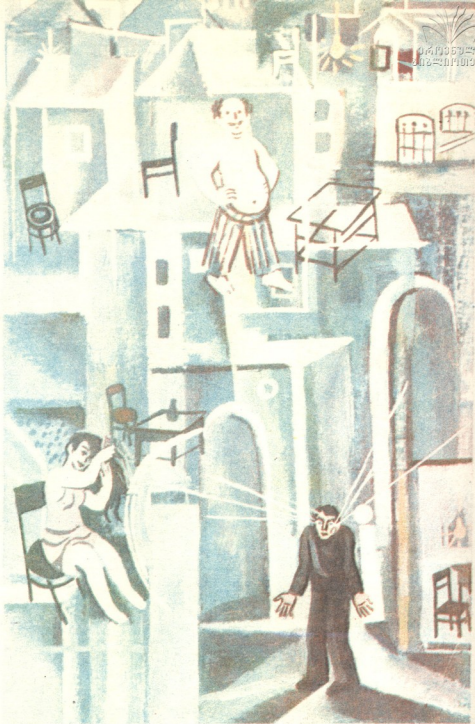
საოცრებას!—უხილავ ზღუდეს შეეჯახა. მოულოდნელად, თვალთ დაუბნელდა.

გონს რომ მოვიდა, შუბლზე დიდი კობი აჯდა, სამაგიეროდ კი დანამდვილებით შეფლო ეთქვა, რაც მომხდარიყო. ახლავა გაახსენდა სიზმრად ნანახი თეთრწყვრა ბერიკაცნი. გაახსენდა მისი დაპირება: ამიერიდან არაჩვეულებრივი თვალები გაქნებაო. მიხვდა, რომ უკვე ჰქონდა ეს თვალები, თვალეები, რომლებიც ყველაზე სქელი კედლის მიღმაც კი ყველაფერს და ყველას ხედავდნენ. გიორგიმ უბედნიერეს კაცად იგრძნო უეცრად თავი: ასეთი ბედი აქამდე ჯერ არავის სწვევია! მის ჩვეულებრივ, მოსაწყენ ცხოვრებაში დღეიდან საინტერესო თავგადასავლების დრო იწყებოდა!

* * *

გიორგიმ უხილავი კარი გაღო და იმედინად გამოვიდა მზიან ქუჩაში. გაოცებული აცხვებდა ზევით-ქვევით თავის ახალ, არაჩვეულებრივ თვალებს. იშვიათი სანახაობა გადაშლილიყო ამ თვალთა წინაშე. მრავალსართულიანი სახლების კედლები თითქოს გამჟვირვალე ბროლით იყო ნაგები, მკაფიოდ მოჩანდა ყოველივე, რაც შიგ ხდებოდა. აგერ, ნახევრად შიშველი ღიბიანი კაცი სასაციოდ ვარჯიშობდა ერთ-ერთ ოთახში; მეორეში ვიღაც თმაგაჩეჩილი ქალი სარკის წინ უსირცხვილოდ იბრანქებოდა და დარწმუნებული იყო, რომ მას ვერაფერს ვერა ხედავდა. მესამე ოთახში საბრალო ბებია ამაოდ წვალობდა: ზარმაც შვილიშვილს ლოგინიდან ვერ აყენებდა; მეოთხეში ისეთი არეულობა სუფევდა, არც კი ჩანდა, რა ხდებოდა შიგ. მესხეთეში ცოლი ქმარს წასჩხუბებოდა და ნამდვილი ხელნართული ბრძოლა იყო გაჩაღებული... გიორგის თვალები აუტყრელდა და თავბრუს დაეხვა, ხესაც კი მიეყრდნო, რომ არ წაქცეულიყო.

როგორც იქნა, ძალია მოიკრიბა, წავალ ალექსისთან, ჩემი თვალების ამბავს ვეტყვი, ენახოთ, რას მიჩვენოსო, გაიფიქრა და ჩქარი ნაბიჯით გაუყვა ქუჩას. ალექსი გიორგის სახლში ცხოვრობდა. გიორგიმ შორიდანვე დაინახა, რომ შინმყოფი ალექსი ერთობ უცნაური საქმით იყო გართული: იგი მარ-

ტოდმარტო იჯდა იატაკზე, ფეხებშუა უთვალავი ფული ეყარა, შორიდან კაცს გასაჩეჩი მატყლის გროვა ეგონებოდა. ალექსი ბლუჯაბლუჯა იღებდა ფულს და ხან თავზე იყრიდა, ხან გულში იხუტებდა, ხან კოცნიდა, თანაც ხარხარებდა და ხარხარებდა. გაგიჟებული საწყალიო, გადაწყვიტა გიორგიმ და კარზე გაუბნედავად დააკაკუნა. კაკუნის ხმაზე ალექსი მართლა გიჟივით წამოხტა ზეზე, ფულეები მოხვეტა, ტომარაში ჩატენა, ტომარა საწოლის ქვეშ შეაგდო და... მერღვა გაალო კარი.

— როგორა ხარ?—ჰკითხა შეშინებულმა გიორგიმ,—თუ ცუდად ხარ, გავიქცევი, ექიმს მოგიყვან.

— ეგე!—ამოიოხრა ალექსიმ,—ცუდად კი ვარ, ჩემო გიორგი, მაგრამ ექიმი აბა რას მიშველის?!

— ისეთი რა გჭირს, რომ ექიმმაც კი ვერ გიშველოს?— შეწუხდა გიორგი.

— რა გჭირს და უფულობა, — უბასუხა ალექსი და კინაღამ ატირდა, — კაპიკი. რა არის, ისიც არ მიგდა, პურის ფული მენტარება, ლამისაა შიმშილით მოვკვდენ...

— კი მაგრამ... — გაუკვირდა გიორგის, — საწოლის ქვეშ რომ ტომარა გდია, თუ არ ვცდები, სწორედ ფულით უნდა იყოს პირამდე სახვე.

ამის გამგონე ალექსი ადგილზე შეხტა, მერე უცებ ძლიერ განრისხდა და ყვირილი მორთო:

— მაშ, ქუჭრუტანიდან მითვალთვალებდნი, არა, ჯაშუშო? გაეთრიე აქედან, უსინდისოვ! აღარ დაგინახოს ჩემმა თვალებმა! — და გიორგის კრინტი დაძვრა არ აცალა, ისე სწრაფად მიუხეტა კარი. კინაღამ ცხვი-

რიც შიგ მოუყვოლა.

დაღინდა გიორგი, მაგრამ ამ სიტყვების მერე რა უნდა ექნა. იფიქრა ახლა არჩილს მივადგები, ის მაინც არის ჩემი ნამდვილი ამხანაგა და რამეს მიჩვენებს, ასე ღორულად არ მომექცევაო.

არჩილი და მისი ცოლი ელენე მაგიდას უსხდნენ, ჩაის მიირთმევდნენ და ტკბილად მასლაათობდნენ. გიორგიმ ისინიც გარედანვე დაინახა და გახარებულმა დარეკა ზარი, შინა ყოფილანო. ზარის ხმაზე არჩილი წამოდგა, ცოლს რაღაც უთხრა, მერე მეორე ოთახში გავიდა, ჭიქაც თან წაიღო და ჩაის სმა განაგრძო. ელენემ გიორგის კარი გაუღო და გაუღიმა.

— გამარჯობა! — მიესალმა გიორგი, — არჩილის სანახავად მოვედი, რაღაც საქმე მაქვს.

— არჩილი შინ არ არის, — უბასუხა ელენემ, — ათი წუთია, რაც წავიდა.

— როგორ თუ წავიდა?! — გაუკვირდა გიორგის — მაშ ის ვინ არის, მეორე ოთახში ჩაის რომ შეექცევა?

— ესე იგი მე ვტყუი, არა?! — განჩხლდა ელენე, — დაბრუნდეს არჩილი! მე იმას მოვახსენებ, რაც მაკადრე! ის გაგცემს პასუხს! — დემუქრა და კარი ისე მიუჯახა, კინაღამ ჭერი ჩამოინდრა.

დიღბანს იღვა გიორგი დაბნეული, ვერ გაგბო მის თავს რა ხდებოდა. ბოლოს დაღონებული გაშორდა იქაურობას. ნაცნობებთან მისვლას როგორღა გაბედავდა, მით უფრო — უცნობებთან და, მთელი ღღე ქუჩა-ქუჩა იხეტიალა. თვალდახუჭული ხომ ვერ ივლიდა და, ამიტომაც, ძალაუნებურად ხედავდა უკედლებო სახლებს, ხედავდა რაც ხდებოდა ოთახებში. ბევრ რამეს ხედავდა ისეთი, რისი თქმაც არ შეიძლება და დანახვაც არ ვოფილა თურმე საქირი, ყველაფერს ხედავდა და აღარაფერი გაგვებოდა.

ვერც თავის საკუთარ ოთახში იპოვა შეება, ისიც გამკვირვალე იყო და თითქოს არც კი არსებობდა სინამდვილეში.

გამწარდა საბრალო გიორგი და არაჩვეულებრივი თვალები სრულიად ჩვეულებრივი ცრემლებით ავესო. ჩაწვა ლოგინში, საბანი თავზე წახიურა და თვალები დახუჭა. სიჩუმე და სიბნელე ჩამოწვა ირგვლივ. ცოტა დამ-

შვილდა და მთელი დღის ხეტიალით დაღლილს მალე ჩაძინა. თეთრწვერა ბერიკაცმა დიდხანს აღარ ალოდინა და გამოეცხადა. ახლა იგი დამცინავად იღიმებოდა და ჯიუტად ღუმდა.

— დამიბრუნე ჩემი ძველი თვალები, — შეევედრა გიორგი, — ოღონდ ჩემი ძველი თვალები დამიბრუნე და სამიგეროდ, რაც გინდა, მთხოვე.

— რა უნდა ვთხოვო?! — გაეცინა ბერიკაცს და თეთრი ნაბადი ყოჩაღად შეისწორა, — მხოლოდ ეს მითხარი: რას ემღური შენს ახალ თვალებს?

— შეძენით არაფერი შემიძენია, — შესჩივ-

ლა გიორგიმ, — ორი ამხანაგი კი სამუდამოდ დამაკარგვინა! თან გზადაგზა კარგზე მეტი ცუდი დამანახვა... აღარ მინდა არაჩვეულებრივი თვალები, აღარ მინდა... — და, მწარედ აქვითინდა.

გაქრა თეთრწვერა ბერიკაცი, უხმოდ, უეცრად. მაგრამ ვიღერე გაქრებოდა, შეისმინა გიორგის მუღარა.

ცხოვრობს მას შემდეგ ერთ ჩვეულებრივ ქალაქში ერთი ჩვეულებრივი კაცი — გიორგი, არც ხელ-ფეხი აკლია, არც თვალი და ყური, ყველაფერი, როგორც წესი და რიგია, თავის ადგილზე აქვს. ცხოვრობს და მუდამ სახეგაბარული დაიარება.

ნახატები თინათინა სამსონაძის

აქიმი აიბოლივი

ქორნეი ჩუკოვსკი

1.

აიბოლივი თუ გსურთ გაიცნოთ, ხის ძირას უდგას კარავი. მისი ქეებით და მისი დიდებით არ დაშეშლენება კალამი. ნადირ-ფრინგელის მკურნალი გახლავთ, ვილას არ ნახავთ მის კარზე; ვაი, მტკივა და ვაი, მიშველენ, მიადგებიან ცისკარზე.

2.

აი, ერთხელაც ექიმს ეახლა ჩვენი ნაცნობი მელა: იგრიხებოდა ტკივილებივგან, — ამეკილაო კელა! — მელას მურია მოჰყვა ფეხდაფეხ, კრუსხს დეკორტანა იგი, აგერ კურდღელი მორბის ქოშინით, დამიჭირეთო რიგი. ბაჟია მოჰყავს საბრალოს, წუთში გადმოჰკრა ტრამალი.

„ბაჰიას ფეხი მოტყდომო,
დაჯახებია ტრამვი“...
დინჯად ამშვიდებს მკურნალი:
— ნუ ლელავ, ფრთხილად მაჩვენე!
ისე მოგირჩენ სატკივარს,
ნაკერსაც ველარ ამჩნევდე!—
კენესოდა კოკლიო ბაჰია,
შიშმა შეუნთო აღმურია,
ექიმმა ისე განკურნა,
ჩამოუარა დავლურია.
დედლოც მასთან აცეკვდა,
— მომირჩა ჩემი ერთაო,
აიბოლიტო, სიკეთით
გადაგხადოს ღმერთმაო!..

3.

— უცხად, სად იყო, სად არა,
ცხენდაცხენ, ჰენებჰენებით,
ტურა მოიჭრა კივილით:
— დეპეშაო ჩვენების,
ახსად არა ვარ, ექიმო,
სხვაგან მე თქვენი გამშვები,
გთხოვთ აფრიკაში გვეწვიოთ,
გადაარჩინოთ ბავშვები!
უფრო მალე რომ გვიპოვო,
გახსოვდეს სიტყვა— „ლიმპოპო“!

4.

ტყესა და ქარბუქს არ შეეპუა,
გრძელ გზას გაუდგა ჩვენი ექიმი.
ზღვასთან გემივით დახვდა ვეშაპი,
ქმნა გასაჭირში საქმე კეთილი.
— თავი რად მინდა მაშინ ცოცხალი,
გემზე ნაკლებად გეზი ვიპოვო.
აიბოლიტი კი იმეორებს:
— ლიმპოპო, ლიმპოპო, ლიმპოპო.—
ჯერ აფრიკამდე კიდევ შორია,
კლდე-ღრეს მიჰყვება ცოცვით,
იმ პატარებზე დარდით და
იმ პატარებზე ლოცვით.
ამ ბილიკებზეც ეშველა,
არწივის ფრთებმა ისინა.
იფრინეს, ბევრი იფრინეს,
გზაში მოუსწროთ ნისლმა.
რადაც არ უნდა დამიჯდეს,
მხეცები უნდა ვიპოვო.
არ იფიწყებდა ერთ სიტყვას:
ლიმპოპო,
ლიმპოპო,
ლიმპოპო...

5.

აფრიკაში კი, ცხელ აფრიკაში,
შავი ლიშპოპოს პირას,
დამწუხრებულმა ჰიპოპოტამი,
ცრემლს ვერ უშრობენ მტრიალს.
პალმას აღარ შორდებოდა,
ზღვისკენ ცქერას ჩამოედნო,
მხოლოდ ისღა დარჩენოდა,
უცხო გემს რომ ჩამოევლო.
ჩველ ბეჭემოტს, ზვიგენს, სნილოს,
ჟირაფსა თუ სირაქლემას—
ხან კბილების ტკივილი ჰკლავთ,
ხან აწუხებთ მუცლის გვრემია...
ამ ტირილში მატულობენ,
აიბოლიტს ნატულობენ.

6.

მაგრამ, არიქა, ერთი შეხედეთ,
რალაც ფრინველი დიდი
მოუახლოვდა აფრიკის ნაპირს,
როცა ჩამოწვა ბინდი.
ეჭვი არაა, არწივი არის,
ჩვენი ექიმი შეუსვამს ზურგზე-
გამოფენილა ფრინველთა-მეფე
და ყველა ყოჩაღ ბერიკაცს უმწერს.
ის კი, კეთილი, გახარებული,
ესალმებოდა მასპინძლებს გულით,
გაუმარჯოსო ძვირფას აფრიკას!
მალღა ეჭირა კილოფის ქული.
„ვაშა და ვაშა,—ჩამოფრინდაო!“
შესძახა ერთად მთელმა აფრიკამ,

სამშვიდობოზე დასვა ექიმი
და არწივი კი უკან ვაფრინდა.
— აბა, მაჩვენეთ ავადმყოფები,—
სწრაფად ვაიქცა მოხუცი ჩანთით.
ბეჭემოტები მოინახულა;
— ავადმყოფობას ამოვწვავ შანთით!
ათი დღე და ათი ღამე
არც უხვამს, არც უჭამია,
შოკოლადი ავადმყოფებს,
გოგლი-მოგლი ავადმყოფებს,
გამოკეთდნენ, პატარები
მშობლებს აღარც უჯავრიათ!

7.

განიკურნა ყველა ერთად,
გაიმართა ნადიმი,
„ლიშპოპოს და ლიშპოპოლოს“
მღერის ყველა ნადირი.
პაწაწინა ბეჭემოტებს
ღიპი ხელით უჭირავთ;
ხითხითებენ, ხითხითებენ,
ცრემლს იწმენდენ მუჭით.
ვაიხარა ჰიპოპომ,
ჰიპოპომ და ჰიპოპომ,
— მოიღბინეთ, ვეფხეებო,
მოიღბინეთ, ოფოფო...
— აიბოლიტს გაუმარჯოს!—
დაპყვიროდა ჰიპოპო,
— გაუმარჯოს, გაუმარჯოს!—
ბანს აძლევდა ლიშპოპო.

ჩემი ბავშვობა

ბ. ლავაგოვი ნახატი გიორგი რიჩინაშვილისა

გუმინ მე და მამა სათამაშო მოყვანზე ვიყავით. მამა მერსზე იჯდა და გავსეთ კითხულობდა, მე კი ცოტა მოციდებით ქვიშში ვურეგვდი ხელს და თან ორ ბიჭუნას უფრს ვუტეებდი, როგორ კამათობდნენ:

- მამანევი უველასე დიდია!
- არა! მამანევი უველასე დიდი!
- მამანევი ხესე მძაღლია!
- მამანევი კი სხლესე მძაღლია!
- მამანევი ცხსა სწუგებ!

— ვრიზა, მავისთანა მამუბი არ არსებობენ, — ხაფრე მე, — აი, მამანევი კი ვპირის: მთელი მკერდი ორდენებითა და შედლებით აქვს სავსე. როცა ფაშისტებს ვუთმებოდი, მამამ ბურღინამდე ჩაღწია და იმ სხლმიც კი შევიდა, სიდანაც ბიტლერი თავის ჯარს სარდლობდა. აბა, ახლა ვამოიცანით, რამდენი წლისა ვარ?

- ექვსისა! — თქვა ერთმა.
- ექვსისა! — წამოიძახა მეორემ.
- ვურა, ვურ ვამოიცანით. მე იმდენი წლისა ვარ, რამდენი ორდენიც მამას მკერდზე უკეთია.

— სად არის მამაშენი? — იკითხეს ბიჭუნებმა.

— აგერ იქ, მქვანე მერსზე, გავსეთ კითხულობს.

ბიჭუნებმა მერსთან მიიბრინეს, ორდენის ნიშნები მკვირცხლად დათვალებს და შესძახეს:

— შვიდი! შვიდისა უოფილა!..

თარგმნა თამარ ლინიაშვილმა

მთავარი რედაქტორი გ. მურანაძე

სარედაქციო კოლეგია: კაპაძე გიორგი, ლილია ივანიძე, ჯემალ ლოლა, ჯურაბ ლომიძე, მანუკიანი გიორგი, მირიან მამრამაძე (პ/მ მდივანი), ზაღმა ცხადაძე (სამხ. რედაქტორი), შიშო მჭედანიძე
საკ. აღკ. ც-ისა და გ. ო. ლინიას სახელობის პოინტით: ორგანიზაციის რესპუბლიკური საბჭოს ფურცლი. ვაშლი ნახატი თამარ ლავაგოვისა. გამომცემის 46-ე წელი.

ტექნიკური ბ. რიჩინაშვილი

მიზანართა: რედაქციის, გამომცემლობის, სტამბის — თბილისი, ლინიის, 14. ტელ.: მთ. რედაქტორის — 93-41-30, 93-98-15, პ/მ მდივანის — 93-10-32, 93-98-17; სამხ. რედაქტორის — 93-98-18; განკუთვ. — 93-98-19; სამდივნოსი — 93-98-16. გოდეც ისაწოხა 19/IV-73 წ., ხელმოწერილია დისანგედად 26/VI-73 წ., ქალაქის ზომა 60x90^{1/16} ფიხ. ნახ. ფურც. 25, ტირაჟი 159.700. შეჯ. № 860. „დილა“ № 8. ნა გრუიზნიკომ რჳკე. ფხი 20 კაბ.

საკ. კ. ც-ის გამომცემლობა
Издательство ЦК КП Грузии

641/12

76055

- „კურღლელო“—ნახ. გოჩა ლუღუშაურისა, 6 წ. თბილისი.
- „ზეიმზე“—ნახ. მარინე შირიანაშვილისა, 7 წ. თბილისი.
- „დაძმა“—ნახ. თამარ ჯავახიშვილისა, 6 წ. თბილისი.
- „მთცეკვავენი“—ნახ. გურანდა კვაკანტარაძისა, 5 წ. მხარაძის რაიონი, სოფ. კონჭლათი.
- „კარშიდაშით“—ნახ. შუშუნა ტყემალაძისა, 7 წ. თბილისი.
- „გოგონა“—ნახ. დალი ვალიშვილისა, 5 წ. თბილისი.
- „მთცეკვავე ქალები“—ნახ. მაკა ტატალაშვილისა, 4 წ. ბორჯომის რ. დაბა წაღვერი.
- „ცხენხანი“—ნახ. ირაკლი ყიფიანისა, 7 წ. თბილისი.

